

Kanton gaat. Nu gaat men over tot de beantwoording van de brief van 21 oktober 1765. [fol. 129] Op de herhaalde opdracht van Heren XVII zal zo mogelijk steeds de helft van de retouren voor de kamer Amsterdam zijn. Zoals werd bevolen zal er in 1767 boven dit quotum nog 300.000 lb peper en 100.000 lb koffiebonen naar Amsterdam gaan. De voorraad aan koffiebonen uit 1765 zal niet genoeg zijn. Die gaat met het naschip de Vrouwe Elisabeth Dorothea mee, dat volgens besluit van 10 juni voor Enkhuizen was bedoeld maar nu aan de kamer Amsterdam is geconsigneerd. De vijf schepen uit Bengalen zullen het tekort op het aandeel voor het Noorderkwartier wegwerken, terwijl de inkoopwaarde van de lading van de Vrouwe Elisabeth Dorothea gering is. [fol. 130] Men zal proberen zoveel schepen voor de kamer Amsterdam te gebruiken als het aandeel van die kamer in de retouren vereist, en verder vooral naar de kamers te zenden die achterstaan op hun aandeel. Het eerste is wegens gebrek aan schepen niet steeds uitvoerbaar. Het tweede wordt ook vaak belemmerd.)

Omdat niet alleen de kamers van de Maas en 't Noorderkwartier geen schip of scheepen van Ceilon krijgen, maar ook de directe Chinasche vaart, het min of meer vertrekken van retourbodems uit de Ganges, het verongelucken van scheepen enz. grote en onvoorziene veranderingen in de liquidatiën kunnen tewegebrengen, die wel alles van de oplettendheid vorderen, doch echter zodra niet te redresseeren zijn als exteeren. Behalven dat de verzameling van diverse articulen hier ter hoofdplaats ook aan veele lotgevallen onderworpen is, welke veeltijds ten uittersten bezwaarlijk ja ondoenlijk maken om te handelen, zooals men wel anders wilde. Terwijl inzonderheid onoverkomelijkst is om ten aanzien van de peper de juiste verdeling te maken, zal het een of ander schip niet wanladen vertrekken, wijl dezen korl, nadat de scheepen van 't overige cargasoen reeds voorzien zijn, in de respectieve bodems gestort word.

Fol. 130v-131r.

(Men is zeer verwonderd dat commandeur Hendrik Booms in Nederland een rapport heeft ingediend over de toestand van de Tulpenburg dat geheel afwijkt van de verklaring die hij, samen met andere zee en scheepsbouwdeskundigen, in 1763 na aankomst van dit schip te Batavia heeft afgelegd. Tot zijn eigen nadeel lijkt hij de aanzienlijke defecten die nu aan de Tulpenburg zijn geconstateerd, niet aan de baas van Compagnies timmerwerf te Middelburg te willen wijten. [fol. 132] Daarmee suggereert Booms dat de scheepsbouwdeskundigen bij de inspectie te Batavia onzorgvuldig tewerk zijn gegaan. Hij wil zo voorkomen de baas van de timmerwerf te Middelburg te beschuldigen. Bij inspectie van de Tulpenburg voor de terugreis naar Nederland via Ceylon constateerden commissarissen zulke ernstige gebreken dat is besloten dit schip niet te laten vertrekken. Hieruit blijkt dat die niet reeds na de uitreis ontdekt konden worden en zeker niet toen al veroorzaakt zijn. [fol. 133] Het inspectierapport van juli 1763 wordt nogmaals aan Heren XVII toegestuurd. Ze zullen het met de Hoge Regering eens zijn dat het onmogelijk is dat in minder dan een jaar 30 balken, 16 steunen en 24 knieën zo zijn verrot dat de bouten in de steunen en op andere plaatsen zo los zaten, dat ze er met de hand waren uit te halen. Uit zorg voor de Compagnie is dan ook op 18 oktober 1763 geschreven dat het zeker niet overdreven is te stellen, dat er bij de uitrusting van de Tulpenburg niet de nodige zorg en nauwkeurigheid is betracht. De Hoge Regering meent dit nog steeds en laat de beoordeling daarvan aan Heren XVII over. Eveneens vertrouwt men op de beroemde billijkheid van Heren XVII voor een oordeel over de gebreken [fol. 134] aan de Vrouwe Petronella van de kamer Enkhuizen. Er is reden voor achterdocht. Uit de meegezonden resolutie van 8 juli 1766 en het rapport van gecommiteerden blijkt dat bij inspectie)

--- het grootste gedeelte der planken agter in het breeken van de boeg van de hek-balk tot het derde wurp principaal aan bakboordzijde ten eenemaal vervuurt en vergaan waren, dat het eerste, tweede en derde wurp van 't dek mede verrot, de steenen in zijn binnenspanning ten eenemaal aangestoken en insgelijks verrot en vergaan was. Invoegen er tot reparatie van het een en ander, buiten de gebreken die nog konden ontdekt worden, ses weken vereischt en wij genootsaakt wierden dat schip van zijne geprojecteerde reize